

Præstelønningsloven, efter som jeg paa ingen Maade kan gaa ind paa det Byglønningsprincip, der er etableret i denne Lov.

Til disse almindelige Bemærkninger, som jeg for Dialikket ikke skal forsøge, skal jeg tillade mig at føie nogle Bemærkninger om Momenter i det foreliggende Lovforslag. Jeg havde rigtignok, hvis det havde været muligt, ønsket at omtale begge Lovforslag under Et, fordi en Sammenligning mellem dem vilde være overordentlig frugtbar; men dette lader sig vel neppe gjøre.

Formanden: Det ærede Medlem vil ikke være hindret i sin Fremstilling deraf. Skjøndt det efter Forretningsordenen og Praxis ikke er muligt at sætte de 2 Lovforslag under Forhandling under Et, behøve ærede Medlemmer ikke i Onsket om at sammenligne de 2 Forslag at føie sig generede af denne Afvikelse.

Th. Kruse: Da den høitærede Formand faaledes giver sit Samtykke til, at disse to Lovforslag i Diskussionen maa behandles under Et, skal jeg ikke fravige en saadan Sammenligning. Hvad angaar det foreliggende Lovforslag, der er forelagt af den ærede Minister, da etablerer det allerede i sin første Paragraf en Fremgangsmaade, som for mig er afgjort forfæstelig, idet det etablerer en ny Maade til at komme til en Ansættelsessum paa. Medens jeg ikke kan se, hvortil denne Ansættelsessum overhovedet i Praxis skal tjene, undtagen netop over for Pensionspørgsmaalet, ser jeg derimod vel, at den vil tjene til at drage et Slør over, hvor stor Præstens Lønning egentlig vil blive, thi tager man en saadan Middelskapitelstagt og gjør en Ansættelsesum derefter, og bestemmer man saa de øvrige Indtægter, der høre til Præstefaldene, efter et afrundet Middelsbeløb for 23 Aar med Undtagelse af 4, og de uvisse Indtægter efter 5 Mars Gjemmensnit, saa ser jeg ikke rettere, end at man bringer en fuldstændig Konfusion ind i, hvad et Præsteembede virkelig indbringer. Men dernæst forekommer det mig at være ganske overflødig at opstille en saadan Ansættelsesum overfor Pensioneringen; thi det, som Embedsmændene skulde have Efterløn af, skulde dog ikke være en nominal Løn, men hans virkelige aarlige Løn. Men jeg ser ikke rettere, end at disse Ansættelsessummer i ingen Henseende ville tjene til Andet end til at frembringe en nominal Løn, som ikke har nogen praktisk Betydning over for Præsternes virkelige Lønning. Dernæst er der den vigtige § 2, som etablerer Bygprincipet helt og holdent, og ikke alene etablerer dette Princip, men slaar det fast for en meget lang Tid; thi denne Sag er saa besværlig at røre ved, at, naar den først er ordnet, vil det være længe, inden man giver sig ind paa den igjen. Det slaas altsaa fast for faare lang Tid, at dette Bygprincip skal være det eneste raadende med Hensyn til Præsternes Lønningsmaade,

og derhos bliver en vis Indtægt i Byg slaet fast for et vist Antal Embeder i visse Trappetrin. Men disse Trappetrin ere ingenlunde klare. Det bliver ogsaa efter denne Paragraf et stort Spørgsmaal, hvilken virkelig Løn der vil blive tillagt Præsteembederne. Thi vel omtales det, at Lønnen ikke for noget Præsteembede maa overstige 400 Edr. Byg for de 250 største og 350 Edr. Byg for de øvrige Embeders Bedkommende; men en tredie Satz findes i det andet Stykke af § 2, hvor de Embeder omtales, der have en mindre Ansættelsessum end 220 Edr. Byg. Der bliver altsaa 3 Trappetrin, 400, 350 og 220 Edr. Byg, og medens det er afgjort, hvor mange Embeder der bliver af den første Slags, staar det hen som et uløst x, hvor mange der bliver af den anden og hvor mange af den tredie. Efter disse Paragrafer vil det altsaa først i Praxis efterhaanden vise sig, hvor store disse Embedsindtægter i Virkeligheden blive. Foruden disse formelle Indvendinger vil jeg sige, at denne Bygløn kunde jeg endda forstaa, dersom man havde sagt, at alle Afgifter til Præsteembeder gik ind i Statskassen, og naar Præsten lønnes af Statskassen, lønnes han med en vis Procentandel, omfat i Byg efter Kapitelstagt. Jeg kunde endda forstaa, om Regeringen i det Hele vilde vende tilbage til en delvis Lønning efter Bygprincipet; men dersom den ikke har dette i Sinde for alle Embedsmændene, saa indser jeg ikke, hvorfor den vil gjøre det for Præsterne. Som Sagen imidlertid er stillet her, komme Præsterne til selv at opkræve ikke alene disse Penge efter Kapitelstagen, men hele deres Embedsindtægt fra Ende til anden. Først skal der, naar et Præsteembede bliver ledigt, gjøres en stor Beregning for at finde Ansættelsessummen; men denne Ansættelsesum faar ikke Indflydelse paa Præsternes aarlige Løn. Denne retter sig efter hvert Mars Kapitelstagt, og alt det, som bliver tilovers fra Præsteembedets Lønning efter den aarlige Kapitelstagt, skal indflyde i Statskassen; dertil skal Præsten være pligtig, naar Ministeriet forlanger det. Der er ikke Tusinde Embeder, som give Overflud; men lader os antage, at Halvparten vil give det, saa vil man altsaa etablere 4—500 nye Opbeholdskontorer hele Landet over, og man vil faaledes tvinge Præsterne til at varetage Statens Interesse med Hensyn til denne Opkrævning over for sig selv. Det forekommer mig, at man ikke kunde gaa nogen urimeligere Vej over for Embedsmændene end ved paa denne Maade at gjøre dem til Part over for Regeringen til Fordel for sig selv. Jeg finder derfor hele denne Maade at lønne paa principiel taget saa forfæstelig, at jeg fra min Side aldrig paa nogen Maade vil kunne gaa ind paa den. Naar der nu staar en modsat Udtalelse fra den høitærede Minister om, at han paa ingen Maade vil gaa ind paa en Præstelov, dersom vi ikke vedtage hans Bygprincip, saa ser jeg ikke rettere, end at, naar Flertallet maatte befinde sig